

Pernapoistopotilaan rokottaminen

Pernanpoisto esimerkiksi sairauden tai onnettomuuden vuoksi, samoin kuin pernan toiminnan hiipuminen, altistavat potilaan kapselillisten bakteerien aiheuttamille vakaville infektioille. Viruspuolustukseen pernan puuttuminen tai toimintahäiriö ei vaikuta.

Pneumokokki-, meningokokki- ja Haemophilus influenzae tyyppi b (Hib) -rokotuksia suositellaan pernan vajaatoiminnassa tai pernanpoistoa suunniteltaessa. Rokotteet annetaan ensisijaisesti hyvissä ajoin, mielellään jo 10-12 viikkoa ennen, kuitenkin vähintään kaksi viikkoa ennen suunniteltua leikkausta. Kiireellisissä tapauksissa rokotuksen annetaan leikkauksen jälkeen, kun vointi on vakaa, mielellään noin kahden viikon kuluttua leikkauksesta, mutta ennen siirtymistä jatkohoitoon.

Influenssarokotuksia suositellaan vuosittain ennen influenssakauden alkua. Influenssa voi altistaa esim. pneumokokkitaudille, joten influenssarokotteella pyritään välillisesti suojaamaan potilasta pneumokokki-infektioilta.

Pernanpoistopotilaille voidaan antaa turvallisesti myös eläviä heikennettyjä rokotteita, jos henkilöllä ei ole muuta vasta-aihetta kyseiselle rokotteelle.

Rokotusten kirjaaminen

Rokotuksen antava hoitaja kirjaa annetut rokotukset sairauskertomukseen. Lifecaressa rokotuslehdelle ROS2 (Rokotuksen seuranta, aikuiset) tai ROS1 (Rokotuksen seuranta, lapset) sekä tähän kaavakkeeseen, joka annetaan potilaalle. Annettu rokote ja selkeä ohje jatkorokotteista tulee kirjata potilaan sairaskertomukseen. Hoitavan lääkärin tulee huolehtia, että pernanpoistopotilaan rokotukset ovat kunnossa. Tarvittaessa rokotuksista voi konsultoida infektiolääkäriä.

Rokotusten järjestäminen ja kustannukset

Pernanpoistopotilaan rokotukset alla olevia tauteja vastaan katsotaan osaksi hyvää hoitoa ja ne ovat potilaalle maksuttomia. Elokuusta 2020 lähtien pernanpoistopotilaat saavat meningokokkrokotteet osana kansallista rokotusohjelmaa. Pernanpoistopotilaalle ja hänen lähipiirilleen kuuluu kansallisen rokotusohjelman influenssarokote, joka on myös maksuton. Ensimmäisten rokotusten kustantamisesta sekä antamisesta vastaa erikoissairaanhoito (kirurginen yksikkö tai hematologinen osasto). Kotiutumisen jälkeisistä rokotuksista vastaa potilaan oma terveyskeskus.

Pneumokokkirokotteet

Pernanpoistopotilaille suositellaan perusrokotteeksi konjugoitua pneumokokkirokotetta (PCV13, Prevenar 13®) ja rokotussuojan laajentamiseksi polysakkaridirokotetta (PPV23, Pneumovax®).

Perusrokotus:

- Yksi rokoteannos konjugoitua pneumokokkirokotetta (Prevenar 13®), jos ei aiemmin ole annettu konjugaattirokotteita.
- Jos aiemmin on annettu polysakkaridirokote (Pneumovax®), annetaan 1 annos konjugoitua rokotetta (Prevenar 13®) aikaisintaan vuoden kuluttua annetusta Pneumovax®-rokotteesta.

Rokotussuojan laajennus:

- Yksi rokoteannos polysakkaridirokotetta (PPV23, Pneumovax®) aikaisintaan 2 kuukauden kuluttua konjugoidusta pneumokokkirokotteesta (Prevenar 13®).

Rokotussuojan ylläpito:

- Yksi rokoteannos polysakkaridirokotetta (PPV23, Pneumovax®) viiden vuoden välein.

Perusrokotus: Prevenar 13®: Pistetty

____/____/____

Laajennusrokote: Pneumovax®: Pistetty

____/____/____

Kesäkuussa 2010 tai sen jälkeen syntyneet lapset ovat saaneet PCV-konjugaattirokotuksen (PCV10, Synflorix®) kansallisessa rokotusohjelmassa (tulee varmistaa, että on saanut rokotteen). He tarvitsevat laajennusrokotteena polysakkaridirokotteen (Pneumovax®): 1 annos 2 vuotta täyttäneelle aikaisintaan 2 kuukauden kuluttua viimeisestä Synflorix®-rokoteannoksesta. Rokotussuojan ylläpitämiseksi suositellaan polysakkaridirokotetta (Pneumovax®) viiden vuoden välein.

[Pneumokokkirokotteet](#)

Meningokokkirokotteet

Pernanpoistopotilaille suositellaan meningokokkirokotusten osalta sekä rokotetta A, C, W ja Y -seroryhmiä vastaan (Nimenrix®) että rokotetta B-seroryhmää vastaan (Bexsero®).

Kansallisessa rokotusohjelmassa pernanpoistopotilaille on elokuusta 2020 alkaen maksutta käytössä Nimenrix® ja Bexsero® -rokotteet.

Nimenrix® ja Bexsero®-rokotteet voidaan antaa samanaikaisesti, mutta mieluiten eri raajoihin. Kuumeen ja muiden haittavaikutusten esiintyvyys on suurempi, kun Bexsero®-rokote annetaan yhdessä muiden rokotteiden kanssa. Koko meningokokkirokotteiden perussarja tulee antaa samalla valmisteella, jolla rokottaminen on aloitettu.

ACWY-meningokokkirokote (Nimenrix®)

Perussarja:

- Kuusi kuukautta täyttäneille lapsille, nuorille ja aikuisille annetaan kaksi annosta Nimenrix®-rokotetta. Annosten välin tulee olla vähintään kaksi kuukautta. Annostus poikkeaa terveiden henkilöiden suosituksesta.
- 6 viikon – 5 kuukauden ikäisille imeväisille annetaan lisäksi kolmas annos 12 kuukauden iässä, aikaisintaan 2 kuukautta toisen Nimenrix® annoksen jälkeen

Perusrokotus 1. annos: Pistetty _____/_____/_____

Perusrokotus 2. annos: Pistetty _____/_____/_____

Perusrokotus 3. annos: Pistetty _____/_____/_____ (vain imeväisenä aloitetussa sarjassa)

Tehosteannokset:

- Tehosteena kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluva Nimenrix® voidaan antaa myös niille, jotka ovat aiemmin saaneet perussarjan muulla rokotevalmisteella.
- Meningokokkikonjugaattirokotteen (Nimenrix, Menveo, Neisvac-C) aiemmin saaneille pernanpoistopotilaille suositellaan tehosteannoksia viiden vuoden välein. Meningokokki ACWY -konjugaattirokotteiden antama suoja seroryhmän A tautia vastaan saattaa olla lyhytkestoinen. Tämän vuoksi tehosterokoteannosta voidaan harkita jo aikaisemmin, jos riski altistua meningokokki A:lle on erityisen suuri ja edellisestä annoksesta on kulunut yli kolme vuotta.
- Meningokokkipolysakkaridirokotteen (Mencevax ACWY Novum) saaneille pernanpoistopotilaille suositellaan tehosteannosta ACWY-konjugaattirokotteella, jos edellisestä rokotuksesta on kulunut vähintään kaksi vuotta. Tämän jälkeen riittää tehoste ACWY-konjugaattirokotteella viiden vuoden välein annettuna kuten edellä.

[Meningokokki ACWY –rokote](#)

B-meningokokkirokote (Bexsero®)

Koko perussarja on annettava samalla valmisteella, jolla sarja on aloitettu.

Perussarja:

- Kaksi vuotta täyttäneillä lapsilla, nuorilla ja aikuisilla perussarjaan kuuluu kaksi annosta, joiden antovälin tulee olla vähintään yksi kuukausi.
- Alle 2-vuotiaiden rokotusaikataulu löytyy [meningokokki B-rokotesivulta](#).

Perusrokotus 1. annos: Pistetty _____/_____/_____

Perusrokotus 2. annos: Pistetty _____/_____/_____

Tehosteannos: Toistaiseksi ei ole käytettävissä riittävästi tietoa tehostustarpeen määrittämiseksi. Suositusta päivitetään tutkimustiedon kertyessä.

[Meningokokki B-rokote](#)

Haemophilus influenzae tyyppi B (Hib) -rokotteet

Pikkulapsille on tarjottu Hib-rokotteita kansallisessa rokotusohjelmassa jo 1990-luvun alkupuolelta. Näillä lapsilla ovat lähes poikkeuksetta suoja Hib-tauteja vastaan. Nykykäsityksen mukaan Hib-rokotuksia ei tarvitse tehostaa täyden rokotussarjan saaneilla henkilöillä. Hib-rokotteita suositellaan pernan vajaatoiminnassa tai pernanpoistoa suunniteltaessa aikuisille ja lapsille, joita ei ole aiemmin rokotettu tai joiden Hib-sarjaa tulee täydentää.

Hib-rokotetta on saatavissa osana lasten viitosrokotetta ja erillisenä rokotteenä: DTaP-IPV-Hib (Infanrix-Polio-Hib® tai Pentavac®) ja Hib-rokote (Act-HIB®)

- Aikuiset ja kaksi vuotta täyttäneet lapset, joita ei ole rokotettu
 - Anna yksi annos kaksi viikkoa ennen leikkausta tai leikkauksen jälkeen heti kun vointi on vakaa. Tehostetta ei tarvita.
- 1–2-vuotiaat lapset, joilla Hib-sarja kesken
 - Täydennä rokotussarjaa niin, että lapsi saa yhteensä kaksi Hib-annosta. Anna toinen annos aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua ensimmäisestä.
- Alle 1-vuotiaat lapset: joilla Hib-sarja kesken
 - Täydennä rokotussarjaa niin, että lapsi saa yhteensä kolme Hib-annosta. Mukaile normaalia aikataulua 3, 5 ja 12 kuukautta tai nopeutettua aikataulua 0, 2 ja 6 kuukautta. Anna toinen annos aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua ensimmäisestä. Kolmas annos on annettava aikaisintaan vuoden iässä.

Hib-rokote (aikuiset: Act-HIB®): Pistetty ____/____/____

[Hib-rokote](#)

Influenssarokotteet

Vaikka pernan poisto ei varsinaisesti vaikuta viruspuolustukseen, pernanpoistopotilaalle suositellaan influenssarokotusta vuosittain, sillä influenssan jälkitauteina saadaan herkästi bakteeritulehduksia. Suositellaan vuosittaista influenssarokotetta. Pernanpoistopotilaalle ja hänen lähipiirille kuuluu kansallisen rokotusohjelman influenssarokote, joka on maksuton.

Yhteystiedot

Infektioyksikkö
Puhelin 044 707 6874

SataDiag
[SataDiagin verkkosivut löytyvät osoitteesta www.satadiag.fi](http://www.satadiag.fi)